

Χρ. Σταϊκούρας: Σε 3 πυλώνες οι άξονες δράσης για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών

2023/09/13 13:01 στην κατηγορία ΑΥΤΟ/ΔΡΟΜΟΙ

Σε τρεις άξονες δράσης βασίζεται η αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τις φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με το σχέδιο που ανέλυσε ο υπουργός Υποδομών και Μεταφορών, Χρήστος Σταϊκούρας σε συνέδριο του Economist, στη Θεσσαλονίκη.

Ειδικότερα, όπως επεσήμανε ο κ. Σταϊκούρας: «Οφείλουμε να δράσουμε, με ταχύτητα, σχέδιο και ασφάλεια, πάνω σε τρεις, ταυτόχρονα, πυλώνες:

1^{ος} Άξονας: Η άμεση αποκατάσταση των ζημιών των υποδομών, με την υλοποίηση στοχευμένων τοπικών παρεμβάσεων και μέτρων έκτακτου χαρακτήρα, που θα αποκαταστήσουν την προσβασιμότητα. Σε αυτή τη κατεύθυνση, με την αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, θα συμπεριληφθούν βραχείας αποκατάστασης έργα υποδομών, ύψους 500-600 εκατ. ευρώ. Έργα κυρίως οδικά και σιδηροδρομικά, καθώς και η αποκατάσταση γεφυρών.

2^{ος} Άξονας: Η υλοποίηση νέων έργων, ακόμη και με τον εκ βάθρων επανασχεδιασμό και την κατασκευή υποδομών, υψηλότερης ανθεκτικότητας σε δυσμενέστερες καταστάσεις (EIB: "build back better"), ώστε να μετριάσουμε, όσο είναι εφικτό, μελλοντικούς κινδύνους. Προς αυτή την κατεύθυνση, θα απαιτηθεί η συμβολή ειδικών και επιστημόνων, από την ακαδημαϊκή κοινότητα, θεσμικούς φορείς και τη δημόσια διοίκηση, ώστε να ενσωματώσουμε την κλιματική παράμετρο στην υλοποίηση έργων υποδομών, μεταξύ άλλων και αντιπλημμυρικών έργων.

Επίσης, θα απαιτηθεί η άμεση και αποτελεσματική παρακολούθηση των μελετών και έργων σε όλες τις φάσεις τους, μέχρι και την ολοκλήρωσή τους. Και φυσικά θα απαιτηθούν πρόσθετοι χρηματοδοτικοί πόροι, προφανώς περισσότεροι σε σχέση με το παρελθόν, μέσα από την αξιοποίηση, όπως συμφωνήσαμε εχθές, επιλέξιμων -μελλοντικά- χρηματοδοτικών εργαλείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3^{ος} Άξονας: Ο έλεγχος και η συντήρηση υφιστάμενων έργων, με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειάς τους. Για παράδειγμα, οι γέφυρες αποτελούν σημαντικό μέρος του δομικού πλούτου της χώρας μας. Παρότι αντιστοιχούν -κατά μέσο όρο- μόλις στο 2-3% των χιλιομέτρων του οδικού δικτύου, αντιστοιχούν στο 30% περίπου του κόστους

κατασκευής».

«Κινούμενοι πάνω σε αυτούς τους άξονες, με σχέδιο και αποφασιστικότητα, επιδιώκουμε να αποκαταστήσουμε τον πληγέντα -από τις καταστροφές- κοινωνικό, οικονομικό και παραγωγικό ιστό της χώρας μας, να ενισχύσουμε την ασφάλεια της κοινωνίας και να βαδίσουμε σε έναν δρόμο προκοπής και αλληλεγγύης, ειδικά σήμερα που η οικονομία μας το επιτρέπει, στηριζόμενη σε πιο στέρεες βάσεις», τόνισε ο υπουργός Υποδομών και Μεταφορών.

Ολόκληρη η ομιλία του υπουργού Υποδομών και Μεταφορών

Αναλυτικά, η ομιλία του υπουργού Υποδομών και Μεταφορών στο συνέδριο του Economist έχει ως εξής:

Η χώρα μας έχει περάσει πολλές και μεγάλες δυσκολίες τις τελευταίες εβδομάδες.

Πλήθος πρωτόγνωρων φυσικών καταστροφών έχει οδηγήσει σε τραγικές ανθρώπινες απώλειες και έχει επιφέρει βαρύ κοινωνικό, περιβαλλοντικό, οικονομικό και παραγωγικό αντίτιμο.

Αυτές οι φυσικές καταστροφές είναι το αποτέλεσμα μιας νέας πραγματικότητας.

Πραγματικότητα που πρέπει – καταρχάς – να αποδεχθούμε και να την αντιμετωπίσουμε με ενσυναίσθηση, ρεαλισμό, σωστό σχεδιασμό και αποφασιστικότητα.

Τρεις είναι οι βασικές διαπιστώσεις που χαρακτηρίζουν τη νέα πραγματικότητα:

Η 1^η διαπίστωση είναι ότι αυτή συνοδεύεται από πολυάριθμες απειλές που αφορούν σε όλον τον πλανήτη.

Χώρες όπως η Τουρκία, η Βουλγαρία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Σλοβενία, η Αυστρία, ο Καναδάς, η Νότια Κορέα, το Μεξικό, τη Λιβύη κ.α. πλήττονται από πολύ σοβαρές φυσικές καταστροφές.

Σύμφωνα με επιστήμονες, «προς το τέλος του αιώνα, τα ζεστά καλοκαίρια των ημερών μας, θα είναι τα δροσερά τότε».

Σύμφωνα δε με άλλους, «η μέση θερμοκρασία έχει αυξηθεί κατά 1,2 βαθμούς Κελσίου, όχι με 0,5 που ακούγαμε μέχρι πρότινος, σε σύγκριση με την προβιομηχανική περίοδο, με αποτέλεσμα μια γενικευμένη κλιματική αστάθεια, που αποτυπώνεται σε όλες τις περιοχές του πλανήτη και εκδηλώνεται με κατά τόπους ακραία καιρικά φαινόμενα».

Ανάμεσα σε αυτές, η περιοχή της Μεσογείου, το κλιματικό hot spot σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη.

Η 2^η διαπίστωση είναι ότι τα ακραία καιρικά φαινόμενα αλληλο-τροφοδοτούνται, με τη συχνότητα εναλλαγής τους να ενισχύεται. Τους ισχυρούς καύσωνες και τις μεγάλες πυρκαγιές διαδέχονται οι πιο καταστρεπτικές καταιγίδες και πλημμύρες.

Η 3^η διαπίστωση είναι ότι ο χρόνος επανάληψης ακραίων φαινομένων πυκνώνει.

Παρατηρούμε ακραία καιρικά φαινόμενα που οδηγούν, ολοένα και συχνότερα, σε τεράστιες φυσικές καταστροφές.

Με τον “Ιανό”, πριν από 3 χρόνια, πλημμύρησαν 243.000 στρέμματα.

Σήμερα, με τον “Daniel”, με τα στοιχεία που είχαμε μέχρι πριν τέσσερις ημέρες, έχουν ξεπεράσει τα 720.000 στρέμματα.

Η Ελλάδα, την τελευταία περίπου εβδομάδα βρέθηκε αντιμέτωπη με αυτή την νέα πραγματικότητα, σε μεγαλύτερη ένταση και έκταση σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν. Ιδιαίτερα η Θεσσαλία, αλλά και τμήματα της Στερεάς Ελλάδας.

Το κόστος βαρύ, σε ανθρώπινες ζωές, περιουσίες, φυτικό και ζωικό κεφάλαιο, καθώς και υποδομές. Ακόμη, όχι πλήρως καταγεγραμμένο. Στο πεδίο των υποδομών, οι καταστροφές είναι χωρικά και δομικά εκτεταμένες.

1^ο. Τα οδικά δίκτυα έχουν υποστεί πολύ σημαντικές ζημιές, τόσο στο εθνικό όσο και στο λοιπό, αστικό, επαρχιακό και αγροτικό δίκτυο.

Παρατηρούνται έντονες καθιζήσεις του οδοστρώματος έως και πλήρης αποδόμηση της υπόβασης του δρόμου, που προκλήθηκαν από υποχώρηση επιχωμάτων, λόγω του μεγάλου όγκου συσσωρευμένου νερού και της έντονης ταχύτητας που ανέπτυξαν τα όμβρια ύδατα.

Επίσης καταγράφονται κατολισθήσεις και καταστροφή των πρανών επιχωμάτων και των ορυγμάτων οδών, με αποτέλεσμα να καταστραφεί κατά τόπους το οδικό δίκτυο ή να γεμίσει το οδόστρωμα με τα προϊόντα της κατολίσθησης.

2^ο. Μεγάλο πλήθος γεφυρών, επί του εθνικού και τοπικού δικτύου των πληγείσων περιοχών, έχει υποστεί σημαντικές βλάβες ή έχει -ολοσχερώς- καταστραφεί.

3^ο. Έχουν προκληθεί σημαντικές βλάβες σε αποστραγγιστικά δίκτυα και αντιπλημμυρικά έργα των πληγείσων περιοχών.

4^ο. Το σιδηροδρομικό δίκτυο έχει υποστεί σοβαρότατες ζημιές.

Ζημιές στον εξοπλισμό σημαντικού αριθμού ισόπεδων διαβάσεων (περίπου 30 με τις μέχρι σήμερα εκτιμήσεις), σε τμήμα της υποδομής, στην επιδομή, στη θεμελίωση μεγάλου αριθμού γεφυρών, στον εξοπλισμό σηματοδότησης / τηλεδιοίκησης, σε σιδηροδρομικούς σταθμούς.

5^ο. Δημόσιες κτιριακές υποδομές έχουν υποστεί σημαντικές ζημιές, η ακριβής έκταση των οποίων διαπιστώνεται μέσω αυτοψιών από τεχνικά κλιμάκια του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και εποπτευόμενων φορέων του, που έχουν ήδη ξεκινήσει.

Ενδεικτική χαρακτηριστική περίπτωση είναι ο εποπτευόμενος φορέας «Κτιριακές Υποδομές ΑΕ», με τις αυτοψίες σε σχολεία των πληγείσων περιοχών.

Τόσο η ίδια η πραγματικότητα όσο και οι δυσμενείς συνέπειές της, δημιουργούν, αναπόφευκτα, νέα δεδομένα.

Με βάση αυτά, οφείλουμε να δράσουμε, με ταχύτητα, σχέδιο και ασφάλεια, πάνω σε 3 -ταυτόχρονα- άξονες:

1^{ος} Άξονας: Η άμεση αποκατάσταση των ζημιών των υποδομών, με την υλοποίηση στοχευμένων τοπικών παρεμβάσεων και μέτρων έκτακτου χαρακτήρα, που θα αποκαταστήσουν την προσβασιμότητα. Σε αυτή τη κατεύθυνση, με την αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, θα συμπεριληφθούν **βραχείας αποκατάστασης έργα υποδομών, ύψους 500-600 εκατ. ευρώ**. Έργα κυρίως οδικά και σιδηροδρομικά, καθώς και η αποκατάσταση γεφυρών.

Στην ίδια κατεύθυνση θα συμβάλει η ψήφιση, σε λίγες ώρες, διάταξης που κατατέθηκε εχθές το βράδυ με την οποία επιτρέπεται στο υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών να αναλάβει τον **σχεδιασμό, την ανάθεση και την εκτέλεση επειγόντων έργων αποκατάστασης στις περιοχές**, που έχει συντελεστεί φυσική καταστροφή.

Ο μηχανισμός αυτός βασίζεται στο εξής δίπτυχο: Αφενός στη δυνατότητα ανάληψης σχεδιασμού, ανάθεσης, εκτέλεσης και παρακολούθησης υλοποίησης επειγόντων έργων, που δεν ανήκουν σήμερα στην αρμοδιότητα του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Με τον τρόπο αυτό η κεντρική διοίκηση έρχεται άμεσα αρωγός επίλυσης ζωτικών προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν πρωτίστως οι κάτοικοι των πληγείσων περιοχών. Και αφετέρου στην επιτάχυνση των διαδικασιών, που αφορούν στην εκκίνηση και υλοποίηση έργων αποκατάστασης. Η ανάληψη των έκτακτων αυτών αρμοδιοτήτων από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών θα γίνεται κατόπιν εισήγησης του υπουργού Υποδομών και Μεταφορών με πράξη Υπουργικού Συμβουλίου και για τα έργα που περιγράφονται στην πράξη αυτή.

2^{ος} Άξονας: Η υλοποίηση νέων έργων, ακόμη και με τον εκ βάθρων **επανασχεδιασμό και την κατασκευή υποδομών, υψηλότερης ανθεκτικότητας σε δυσμενέστερες καταστάσεις** (EIB: “build back better”), ώστε να μετριάσουμε, όσο είναι εφικτό, μελλοντικούς κινδύνους.

Προς αυτή την κατεύθυνση, θα απαιτηθεί η συμβολή ειδικών και επιστημόνων, από την ακαδημαϊκή κοινότητα, θεσμικούς φορείς και τη δημόσια διοίκηση, ώστε να ενσωματώσουμε την κλιματική παράμετρο στην υλοποίηση έργων υποδομών, μεταξύ άλλων και αντιπλημμυρικών έργων.

Επίσης, θα απαιτηθεί η άμεση και αποτελεσματική παρακολούθηση των μελετών και έργων σε όλες τις φάσεις τους, μέχρι και την ολοκλήρωσή τους. Και φυσικά θα απαιτηθούν πρόσθετοι χρηματοδοτικοί πόροι, προφανώς περισσότεροι σε σχέση με το παρελθόν, μέσα από την αξιοποίηση, όπως συμφωνήσαμε εχθές, επιλέξιμων -μελλοντικά- χρηματοδοτικών εργαλείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3^{ος} Άξονας: Ο έλεγχος και η συντήρηση υφιστάμενων έργων, με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειάς τους, κάτι το οποίο είχα την ευκαιρία να συζητήσω την προηγούμενη εβδομάδα. Για παράδειγμα, οι γέφυρες αποτελούν σημαντικό μέρος του δομικού πλούτου της χώρας μας. Παρότι αντιστοιχούν -κατά μέσο όρο- μόλις στο 2-3% των χιλιομέτρων του οδικού δικτύου, αντιστοιχούν **στο 30% περίπου του κόστους κατασκευής.**

Το υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών έχει ήδη συντάξει το Εθνικό Μητρώο Γεφυρών, που συνιστά την Ηλεκτρονική Βάση Δεδομένων, το Εθνικό Εγχειρίδιο Επιθεώρησης και Αξιολόγησης Γεφυρών, και τον Κανονισμό Επιθεώρησης και Συντήρησης Γεφυρών.

Στο αμέσως προσεχές διάστημα, σε εφαρμογή Νόμου του 2022, **θα εκδοθεί Υπουργική Απόφαση για την έγκριση του Κανονισμού και τη συγκρότηση της Διοικητικής Αρχής Γεφυρών**, η οποία θα εποπτεύει την εφαρμογή και την τήρηση των κανόνων σε όλες τις γέφυρες με άνοιγμα μήκους άνω των 6 μέτρων.

Μετά την έκδοση της Υπουργικής Απόφασης ξεκινά η άμεση εφαρμογή του Κανονισμού προς διενέργεια περιοδικών επιθεωρήσεων και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης. Παράλληλα, με την εφαρμογή του Εθνικού Μητρώου Γεφυρών, μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάρτησής του, **θα ξεκινήσει η καταγραφή των γεφυρών από τους αρμόδιους φορείς.**

Κινούμενοι πάνω σε αυτούς τους άξονες, με σχέδιο και αποφασιστικότητα, επιδιώκουμε να αποκαταστήσουμε τον πληγέντα – από τις καταστροφές – κοινωνικό, οικονομικό και παραγωγικό ιστό της χώρας μας, να ενισχύσουμε την ασφάλεια της κοινωνίας και να βαδίσουμε σε έναν δρόμο προκοπής και αλληλεγγύης, ειδικά σήμερα

που η οικονομία μας το επιτρέπει, στηριζόμενη σε πιο στέρεες βάσεις.